

OBRAZAC

SUDJELOVANJA U INTERNETSKOM SAVJETOVANJU O PRAVILNIKU O MINIMALNIM UVJETIMA ZA PRUŽANJE SOCIJALNIH USLUGA

Naziv nacrta zakona, drugog propisa ili akta o kojem se provodi savjetovanje	Pravilnik o minimalnim uvjetima za pružanje socijalnih usluga
Naziv tijela nadležnog za izradu nacrta	Ministarstvo socijalne politike i mladih
Razdoblje internetskog savjetovanja (početak i završetak)	14. do 21. veljače 2014.
Ime i prezime osobe, odnosno, naziv predstavnika zainteresirane javnosti (OCD, ustanove i sl.) koja daje svoje mišljenje, primjedbe i prijedloge na predloženi tekst	Sjaj – udruga za društvenu afirmaciju osoba s duševnim smetnjama
Interes, odnosno kategorija i brojnost korisnika koje predstavljate	<p>Zaštita prava i zalaganje za socijalno uključivanje osoba s duševnim smetnjama u Republici Hrvatskoj.</p> <p>Prema podacima Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo u 2011. godini, među ukupnim brojem osoba koje su koristile uslugu bolničkog liječenja, 24,9% zauzimale su osobe s duševnim smetnjama čime statistički dolaze odmah iza osoba koje boluju od novotvorina.</p> <p>Prema Izvješću o osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj koje je u siječnju 2013. objavio Hrvatski zavod za javno zdravstvo (autor: dr. sc. Tomislav Benjak, dr. med.) u Republici Hrvatskoj je 2012. registrirano ukupno 126.277 osoba s duševnim smetnjama.</p>
Načelne primjedbe i prijedlozi poboljšanja teksta	<p>Primjedba vezana uz postupak savjetovanja</p> <p>U prvom redu upozoravamo da je rok od sedam dana, koji je Ministarstvo socijalne politike i mladih dalo zainteresiranoj javnosti prekratak i da takav postupak nije u skladu sa Kodeksom savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja zakona, drugih propisa i akata (NN, 140/09). Naime, standardi i mjere u postupku savjetovanja propisuju da je poželjno da rok ne bude kraći od 15 dana od dana objave nacrta na internetskoj stranici tijela nadležnog za izradu nacrta, kako bi zainteresirana javnost imala dovoljno vremena za proučavanje predmetnog nacrta i oblikovanje svojeg mišljenja. Upravo je zbog važnosti, ali i opsežnosti samog propisa koji seže 116 stranica bilo potrebno građanima dati dulji rok. Iznenađuje činjenica da, u usporedbi sa drugim propisima za čiju je izradu bilo nadležno Ministarstvo socijalne politike i mladih, građanima u ovom slučaju čak nije ostavljena informacija da će se razmotriti prijedlozi i primjedbe dostavljeni i nakon proteka roka. Udruga Sjaj, pored drugih obaveza, a ujedno i zbog složenosti regulirane materije jednostavno nije imala dovoljno vremena da bi formirala mišljenje u postavljenom roku, pa stoga dostavlja samo načelne primjedbe sa zakašnjenjem, no i dalje unutar roka predviđenog citiranim Kodeksom.</p> <p>Primjedbe vezane uz načelna pitanja</p> <p>Odredbom iz čl. 19. st. 1. Pravilnika propisano je da stambeni prostor u kojem se pružaju usluge mora biti u vlasništvu, suvlasništvu ili najmu pružatelja usluga. Pravilniku ne prethodi nikakva analiza o tome koliko postojećih ili potencijalnih pružatelja usluga ima stambeni prostor u vlasništvu ili suvlasništvu, posebice ako je riječ o izvaninstitucionalnim pružateljima usluga, kao što su to primjerice udruge. Naime, udruge su rijetko u poziciji steći vlasništvo ili suvlasništvo, s obzirom na namjenu većine projekata koje provode i na temelju kojih dobivaju prihode, kao i zbog činjenice da je riječ o pravnim osobama privatnog prava koje ne mogu stjecati profit. Takva regulativa upućuje na namjeru Ministarstva socijalne politike i mladih da osigura monopolistički položaj manjeg broja udruga koje su već razvijene kao</p>

	<p>pružatelji socijalnih usluga i imaju vlastitu imovinu, dok je prema drugim udrugama koje imaju potencijal da se razviju u pružatelje socijalnih usluga manjeg opsega, propis destimulativan. Takva politika neće osigurati razvoj socijalnih usluga u zajednici kako se to deklarativno planira raznim nacionalnim programima, već upravo suprotno – odvratit će udruge od razvoja prema pružanju socijalnih usluga, posebice na lokalnoj razini čime će se usporiti, ako ne i spriječiti, proces decentralizacije socijalnih usluga.</p> <p>Po pitanju vlasništva i suvlasništva, udruga Sjaj je više godina upozoravala sustav socijalne skrbi na potrebu da se pronađu modeli korištenja imovine korisnika za potrebe osiguranja prava na život u zajednici i proces deinstitutionalizacije. Pravilnik, primjerice, ne ukazuje na mogućnost da pružatelj usluga organiziranog stanovanja pruža tu uslugu u stanu korisnika, sa kojim bi mogli živjeti korisnici koji nemaju osigurano stanovanje. Naravno, pored pravila kojima se određuje uvjete stambenog prostora teško je i za očekivati da bi većina stambenih prostora korisnika odgovarala tako visokim minimalnim standardima! Međutim, upravo takva politika ukazuje da se resorno Ministarstvo ne namjerava ozbiljno pozabaviti iskorištavanjem imovine korisnika sustava socijalne skrbi za pružanje socijalnih usluga, kao održivim i jeftinijim rješenjem.</p> <p>Zabrinjava činjenica koja proizlazi iz statističkih podataka Ministarstva socijalne politike i mladih za 2012. godinu da su centri za socijalnu skrb donijeli 3.504 odluka o opterećenju ili prodaji imovine korisnika lišenih poslovne sposobnosti za svrhu njihovog socijalnog zbrinjavanja. Takvi podaci sukladni su sa podacima svih prethodnih godina otkada se vode i objavljuju statistički podaci. Iz navedenog proizlazi da se godinama korisnici u sustavu socijalne skrbi osiromašuju i stavljaju na potpuni teret Republici Hrvatskoj, bez da se pronalaze modeli očuvanja njihove imovine i iskorištavanja za potrebe sustava socijalne skrbi. Upozoravamo kako praksa također upućuje na aktivnosti koruptivne naravi kada je riječ o raspolaganju imovinom osoba lišenih poslovne sposobnosti u sustavu socijalne skrbi, koja pored ovog sustava seže i u sustav zdravstvene zaštite te pravosuđa, koje su poduprte fleksibilnim zakonodavstvom vezanim uz lišavanje poslovne sposobnosti i skrbništvo za odrasle osobe. Ministarstvo socijalne politike i mladih više je puta javnost upozoravalo na važnost načela pravednosti u sustavu socijalne skrbi pa ističemo kako bi u ovom slučaju pravedno bilo da korisnici žive u vlastitim stanovima i da se ti stanovi koriste za potrebe drugih korisnika sustava socijalne skrbi, umjesto da se ta imovina rasprodaje, korisnike osiromašuje, a na državu u konačnici stavlja nerazmjern teret.</p> <p>Pregledom predloženog propisa primjećuje se da je isti previše normiran, odnosno da je normiran do te mjere da može onemogućiti razvoj socijalnih usluga u manje formalnim uvjetima, što predstavlja bitnu prepreku izvaninstitucionalnim pružateljima socijalnih usluga. Nedvojbeno je da u pružanju socijalnih usluga moraju postojati minimalni standardi, no neki formalni zahtjevi nisu u skladu sa realitetom svakodnevnog života. Primjerice, odredbe iz čl. 19. st. 2. i 3. propisuju uvjet za pružatelja usluga organiziranog stanovanja da sklopi sa najmodavcem stana potrebnog za pružanje usluga ugovor o najmu stana u trajanju od tri, odnosno pet godina. Takve odredbe nisu životne jer ne vode računa o realnom stanju na tržištu nekretnina. Nadalje, takvi uvjeti se niti ne mogu propisati ovim Pravilnikom, s obzirom da sukladno čl. 3. st. 3. Zakona o najmu stanova (NN, 91/96, 48/98, 66/98, 22/06) samo taj Zakon može propisati uvjete sklapanja ugovora o najmu stana, dok sve što tim Zakonom nije propisano ugovorne strane ugovaraju slobodno. Prema tome, Pravilnik bi nezakonito intervenirao u pravo najmodavca i najmodavca da slobodno ugovaraju uvjete koji nisu propisani Zakonom o najmu stanova. Iz navedenog proizlazi da će pružateljima usluge organiziranog stanovanja koji nemaju u vlasništvu ili suvlasništvu nekretninu za pružanje usluga biti iznimno teško na slobodnom tržištu nekretnina pronaći adekvatan stan za stanovanje njegovih korisnika. Takvo otežavanje razvoja socijalnih usluga suprotno je namjeri Vlade Republike Hrvatske da kroz razvoj socijalnih usluga provede proces deinstitutionalizacije i transformacije ustanova socijalne skrbi u skladu s međunarodnim standardima.</p> <p>Također se primjećuje da je u pogledu socijalnih usluga učinjena nejasna razlika, pri čemu za osobe s mentalnim oštećenjem nisu predviđene usluge kojima bi se mogla prevenirati njihova trajna ovisnost o sustavu socijalne skrbi. Tako su pod toč. 4.13. Kataloga socijalnih usluga određene usluge</p>
--	--

	smještaja, poludnevnog boravka, cjelodnevnog boravka i organiziranog stanovanja, no onda se pod toč. 4.19. – 4.21. Kataloga za odrasle osobe s invaliditetom predviđaju usluge psihosocijalne pomoći i pomoći u kući, no ostaje nejasno da li se to odnosi na sve kategorije osoba s invaliditetom ili samo na određene kategorije tih osoba. Ukoliko se radi o zajedničkim uvjetima, to valja u Katalogu naznačiti.
Primjedbe na konkretne dijelove i članke teksta s obrazloženjem te prijedlozi poboljšanja	
E-mail ili drugi podaci za kontakt	Kristijan Grđan, koordinator Sjaja kristijan@sjaj.hr
Datum dostavljanja	22.2.2014.

Važna napomena:

Popunjeni obrazac dostaviti na adresu elektroničke pošte:

mirjana.pejanovic@mspm.hr